

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W LIMANOWEJ
w okresie od 01.01.2018 roku do 31.12.2018 roku**

I. STAN PRAWNY I WŁADZE BANKU

1. Podstawa prawna działania

Bank Spółdzielczy w Limanowej działa w oparciu o prawo spółdzielcze, prawo bankowe, ustawę o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

2. Dane ogólne o Banku

Pełna nazwa Banku: **Bank Spółdzielczy w Limanowej**
Adres siedziby: **ul. Rynek 7, 34-600 Limanowa**
Bank powstał: **1 lipca 1878 roku**

Bank został wpisany do rejestru sądowego dnia 18.01.2002 roku przez Sąd Rejonowy dla Krakowa Śródmieścia XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr **KRS 0000081900**.

Ostatniego wpisu dokonano dnia 17.09.2018 r.

Bank posiada nr statystyczny **REGON 000499330**.

Zgodnie ze Statutem Bank działa na terenie całego kraju.

Według stanu na dzień 31.12.2018 roku Bank zrzeszał 8 146 członków. Fundusz udziałowy na dzień 31.12.2018 roku wynosi 7 632 031,24 zł. Uwzględniając wszystkie zwiększenia i zmniejszenia fundusz udziałowy w 2018 roku w stosunku do 2017 roku zmniejszył się o kwotę 2 988 500,00 zł. Na taki stan wpływ miały: wypłata wypowiedzianych i skreślonych w 2016 i 2017 roku udziałów członkowskich w kwocie 3 002 875,00 zł oraz dokonane w 2017 roku wpłaty na fundusz udziałowy w wysokości 14 375,00 zł w związku z przyjęciem nowych członków oraz pozyskaniem wpłat dodatkowych udziałów. W 2018 roku Bank w poczet członków przyjął 40 osób.

Przedmiotem działalności Banku według PKD jest:

- przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- prowadzenie innych rachunków bankowych,
- udzielanie kredytów,
- udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych,
- przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- udzielanie pożyczek pieniężnych,
- operacje czekowe i wekslowe,
- wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- udzielanie i potwierdzanie poręczeń,

- prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- pośredniczenie w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym. Przekazy pieniężne dokonywane są za pośrednictwem Banku Zrzeszającego.

Ponadto Bank wykonuje następujące czynności:

- obejmuje lub nabywa akcje i prawa z akcji, udziały innej osoby prawnej i jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych,
- dokonuje obrotu papierami wartościowymi,
- dokonuje, na warunkach uzgodnionych z dłużnikiem, zamiany wierzytelności na składniki majątku dłużnika,
- nabywa i zbywa nieruchomości,
- świadczy usługi konsultacyjno-doradcze w sprawach finansowych,
- świadczy usługi finansowe w zakresie pośrednictwa przy zawieraniu umów ubezpieczeniowych.

3. Władze Banku

ZARZĄD

W okresie od 01.01.2018 roku do 31.12.2018 roku Zarząd pracował w składzie:

- Adam Dudek – Prezes Zarządu,
- Stanisław Paluch – Wiceprezes Zarządu,
- Waldemar Żurek – Wiceprezes Zarządu,

W 2018 nie było zmian w składzie Zarządu.

W ciągu 2018 roku odbyło się 35 protokołowanych posiedzeń, na których podjęto 235 uchwał.

Najważniejsze poruszane tematy na posiedzeniach Zarządu dotyczyły: podejmowania decyzji kredytowych, zmiany obowiązujących stóp procentowych oraz opłat za usługi i czynności bankowe, przyjmowanie nowych i zatwierdzanie zmian w wewnętrznych procedurach Banku, wprowadzanie nowych produktów, analizy ustaleń i wniosków z przeprowadzanych kontroli i inspekcji, zagadnień związanych z analizą i oceną ryzyka występującego w działalności Banku w tym oceną jakości portfela kredytowego, oraz działaniami związanymi z zabezpieczeniem się przed jego skutkami, analizy i oceny adekwatności kapitałowej i sposobami zwiększenia wysokości funduszy własnych, analizy funkcjonowania istniejących Oddziałów Banku, sprawy członkowskie, sprawy pracownicze i administracyjne. Omawiane były i wprowadzane w życie decyzje uchwalane przez Radę Nadzorczą oraz uchwały podejmowane przez Zebranie Przedstawicieli.

RADA NADZORCZA

Rada Nadzorcza Banku w okresie od 01.01.2018 roku do 27.02.2018 roku działała w składzie:

- Józef Oleksy – Przewodniczący RN,
- Stanisław Rząsa – Wiceprzewodniczący RN,
- Edward Smoleń – Sekretarz RN,
- Tadeusz Dudka – Członek RN,
- Franciszek Hebda – Członek RN,
- Stanisław Majchrzak – Członek RN,
- Barbara Matłęga – Członek RN
- Bogusława Mazanek – Członek RN
- Adam Przechrzta – Członek RN.

W związku z upływem kadencji Zebranie Przedstawicieli w dniu 27.02.2018 roku dokonało wyboru nowego składu Rady Nadzorczej i w okresie od 27.02.2018 do 31.12.2018 roku Rada działała w składzie:

- Józef Oleksy – Przewodniczący RN,
- Stanisław Rząsa – Wiceprzewodniczący RN,
- Edward Smoleń – Sekretarz RN,
- Tadeusz Dudka – Członek RN,
- Janusz Nowogórski – Członek RN,
- Barbara Matłęga – Członek RN
- Grzegorz Młyński – Członek RN
- Adam Przechrzta – Członek RN.
- Tadeusz Wątroba – Członek RN,

Posiedzenia Rady Nadzorczej Banku odbywały się w miarę potrzeby. W ciągu roku 2018 odbyło się 7 protokołowanych posiedzeń, na których podjęto 86 uchwał.

Do najważniejszych spraw poruszanych na posiedzeniach należało:

- zatwierdzanie planów działalności finansowo-gospodarczej,
- zatwierdzanie strategii, polityk i dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku,
- ocena funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego,
- przyjmowanie informacji i ocena sytuacji ekonomiczno finansowej, kapitałowej oraz poziomem ryzyka występującego w Banku w tym przestrzegania przyjętych limitów ograniczających ryzyko,
- ocena sytuacji Banku w tym również kredytów trudnych,
- analiza ustaleń i wniosków z przeprowadzonych kontroli i inspekcji,

- podejmowanie wspólnie z Zarządem uchwał w sprawie udzielenia kredytów członkom Rady,
- podejmowanie decyzji w sprawie zakupu, przejęcia nieruchomości,
- wyrażanie zgody na najem, dzierżawę nieruchomości będących własnością Banku,
- dokonywanie wyboru firmy audytorskiej do badania sprawozdania finansowego Banku,
- inne, wynikające z bieżących potrzeb Banku.

ZEBRANIE PRZEDSTAWICIELI

W 2018 roku Zwyczajne Zebranie Przedstawicieli odbyło się w dniu 27 lutego 2018 roku. Wzięło w nim udział 51 osób spośród 54 delegatów wybranych na Zebraniach Grup Członkowskich.

W trakcie ZP podjęto następujące uchwały:

- w sprawie przyjęcia porządku obrad Zebrania Przedstawicieli,
- w sprawie przyjęcia Regulaminu Obrad Zebrania Przedstawicieli,
- w sprawie przyjęcia protokołu z Nadzwyczajnego Zebrania Przedstawicieli Członków Banku Spółdzielczego w Limanowej z dnia 28.09.2017 r.,
- w sprawie zatwierdzenia sprawozdania Rady nadzorczej Banku Spółdzielczego w Limanowej za 2017 rok,
- w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Banku Spółdzielczego w Limanowej za 2017 rok,
- w sprawie udzielenia absolutorium Prezesowi Zarządu Banku Spółdzielczego w Limanowej – Adamowi Dudkowi za 2017 rok,
- w sprawie udzielenia absolutorium Wiceprezesowi Zarządu Banku Spółdzielczego w Limanowej – Stanisławowi Paluchowi za 2017 rok,
- w sprawie udzielenia absolutorium Wiceprezesowi Zarządu Banku Spółdzielczego w Limanowej – Waldemarowi Żurkowi za 2017 roku,
- w sprawie określenia najwyższej sumy zobowiązań,
- w sprawie podziału zysku z lat ubiegłych,
- w sprawie podziału nadwyżki bilansowej za 2017 rok,
- w sprawie zatwierdzenia kierunków działalności Banku Spółdzielczego w Limanowej na 2018 rok,
- w sprawie zatwierdzenia regulaminu Rady Nadzorczej,
- w sprawie zatwierdzenia Polityki wynagradzania Rady Nadzorczej.
- w sprawie zbycia nieruchomości,
- w sprawie przeniesienia własności nieruchomości

4. Dane o strukturze organizacyjnej

Podstawową strukturę organizacyjną Banku tworzą:

- Centrala – Limanowa Rynek 7,
- Oddziały:
 - Oddział w Laskowej – Laskowa 486
 - Oddział w Dobrej – Dobra 816
 - Oddział w Kamienicy – Kamienica 412
 - Oddział w Łukowicy – Łukowica 282
 - Oddział w Krakowie – Kraków, ul. Kamieńskiego 47
 - Oddział w Szczyrzycu – Szczyrzyc 188
 - Oddział w Limanowej – Limanowa Rynek 7
 - Oddział w Nowym Sączu – Nowy Sącz, ul. Jagiellońska 10
 - Oddział w Tarnowie – Tarnów, ul. Krakowska 131
- Filie:
 - w Nowym Sączu – Nowy Sącz, ul. I Brygady 2a
 - w Porąbce Iwkowskiej – Porąbka Iwkowska 32
 - w Tarnowie – Tarnów, ul. Dąbrowskiego 25
- Punkty Obsługi Klienta:
 - POK w Ujanowicach – Ujanowice2
 - POK w Jurkowie – Jurków 52
 - POK w Skrzydłnej – Skrzydlna 41
 - POK w Mszanie Dolnej – Mszana Dolna, ul. Starowiejska 4c
 - POK w Nowym Targu – Nowy Targ, ul. Orkana 16
 - POK w Szczawie – Szczawa 425
 - POK w Przyszowej – Przyszowa 480
 - POK w Krakowie – Kraków, Aleje Słowackiego 22
 - POK w Jodłowniku – Jodłownik 120
 - POK w Tymbarku – Tymbark, ul. Armii Krajowej 630
 - POK w Słopnicach – Słopnice 984
 - POK w Limanowej – Limanowa, ul. Józefa Marka 15
 - POK w Limanowej – Limanowa, ul. J. Marka 9 (*Starostwo Powiatowe*)
 - POK w Limanowej – Limanowa, ul. Piłsudskiego 84b
 - POK w Limanowej – Limanowa, ul. Piłsudskiego 61 (*Szpital*)
 - POK w Limanowej – Limanowa, ul. Reymonta 4
 - POK w Limanowej – Limanowa, ul. Żwirki i Wigury 4
 - POK w Limanowej – Limanowa, ul. M. Boskiej Bolesnej 15
 - POK w Męcinie – Męcina 880
 - POK w Klęczanach – Klęczany 119

W 2018 roku dokonano zmiany w strukturze organizacyjnej Banku Spółdzielczego w Limanowej tworząc stanowisko Inspektora Ochrony Danych.

5. Dane dotyczące przyjętych norm (zasad) postępowania

W Banku stosowane są następujące normy (zasady) lub inne wewnętrzne kodeksy (regulaminy) postępowania:

- ustawa Prawo spółdzielcze,
- ustawa Prawo bankowe,
- Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych,
- Zasady dobrej praktyki bankowej,
- Standardy obsługi klienta.

II. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI BANKU

1. Otoczenie makroekonomiczne

a). Opis sytuacji gospodarczej w Polsce

Oceniając działalność Banku Spółdzielczego w Limanowej w okresie sprawozdawczym należy uwzględnić ogólne uwarunkowania gospodarcze w Polsce, Europie i na świecie.

Prognozy Komisji Europejskiej (KE) opublikowane w lipcu 2018 r. wskazują, że perspektywy dla światowego PKB w 2019 r., m. in. w związku z narastającymi obawami dotyczącymi skutków obserwowanych tendencji protekcjonistycznych dla globalnego handlu, będą nieco gorsze niż w 2018 r. Protekcjonizm prowadzi do wyhamowania dynamiki handlu światowego, co przekłada się na niższy popyt zagraniczny i prowadzi do zmniejszenia rynków zbytu, a co się z tym wiąże obniżenia inwestycji. Z drugiej strony odbija się na konsumpcji wyższymi cenami importowanych towarów oraz mniejszym wyborem dla konsumentów. Konsekwencją ograniczania wymiany handlowej jest więc niższy wzrost gospodarczy i wyższe ryzyko globalnej recesji na co negatywnie reagują rynki kapitałowe. Biorąc te czynniki ryzyka pod uwagę eksperci KE szacują, że w 2019 r. realne tempo wzrostu światowego PKB (bez UE) zwolni do 4,1% wobec 4,2% wzrostu szacowanego dla 2018 r.

Zdaniem KE realne tempo wzrostu PKB w UE-28 w samym 2019 r. wyniesie 2,0%, czyli tyle, ile oczekiwano w prognozie wiosennej. Jednakże w przypadku 2018 r. eksperci KE spodziewają się obecnie nieco większego spowolnienia realnego tempa wzrostu PKB – do 2,1% wobec 2,4% wzrostu zanotowanego w 2017 r. i 2,3% oczekiwanego dla 2018 r. w wiosennej rundzie prognostycznej.

Zgodnie z danymi GUS w pierwszym kwartale 2018 roku realne tempo wzrostu PKB w ujęciu kwartalnym przyspieszyło do 1,6% wobec 1,0% wzrostu zanotowanego

w IV kw. 2017 r. Głównym czynnikiem wzrostu pozostaje popyt krajowy, w tym popyt konsumpcyjny gospodarstw domowych, czemu sprzyja utrzymująca się systematyczna poprawa pozycji pracownika na rynku pracy. Wraz ze wzrostem popytu na pracę stopa bezrobocia rejestruje historyczne minima, czemu towarzyszy przyspieszenie tempa wzrostu wynagrodzeń. W kolejnych miesiącach br. nominalne tempo wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw jest średnio o ok. 1,3 pkt. proc. wyższe niż średnio w 2017 r., w skali gospodarki narodowej różnica ta wynosi ok. 0,8 pkt. proc. Dochody do dyspozycji gospodarstw domowych wspierają dodatkowo transfery związane z realizacją programu „Rodzina 500+”, niemniej jednak wpływ tych transferów na dynamikę roczną dochodów jest już niewielki w stosunku do tego, jaki notowano głównie w 2016 r. i częściowo jeszcze w 2017 r. Od początku 2017 r. notowane jest dodatnie realne tempo wzrostu nakładów brutto na środki trwałe w ujęciu kwartalnym. W I kw. 2018 r. tempo to wyniosło 2,0% kw/kw, a w ujęciu r/r inwestycje w tym okresie były wyższe realnie o 8,1% wobec wzrostu na poziomie 5,4% zanotowanego w IV kw. 2017 r.

Przyjęto, że w 2018 r. realne tempo wzrostu PKB wyniesie 3,8% i na takim poziomie ustabilizuje się w 2019 r. Podstawowym czynnikiem wzrostu pozostanie popyt krajowy, w tym głównie spożycie prywatne z rosnącą rolą nakładów brutto na środki trwałe.

Zakłada się, że w latach 2018-2019 udział inwestycji sektora instytucji rządowych i samorządowych w PKB wzrośnie do poziomu ok. 4,5% wobec 3,7% z 2017 r., czemu sprzyjać będzie m. in. przyspieszenie w wydatkowaniu funduszy unijnych. Zakłada się również stopniowe przyspieszenie tempa wzrostu inwestycji w sektorze rynkowym. Czynnikiem wspierającym popyt inwestycyjny sektora prywatnego będą: utrzymująca się relatywnie dobra koniunktura u głównych partnerów handlowych Polski i konkurencyjność cenowa polskich produktów pozwalają zwiększać udział produkcji krajowej na rynkach eksportowych, wysoki poziom aktywności gospodarczej w kraju, który sprzyja firmom w osiąganiu wysokich wskaźników rentowności ze sprzedaży, wysoki stopień wykorzystania mocy produkcyjnych oraz niskie stopy procentowe, co przekłada się na relatywnie niski koszt kapitału. W najbliższych latach oczekiwany jest rosnący udział inwestycji w PKB. Przyjęty scenariusz zakłada, że realne tempo wzrostu inwestycji ogółem w Polsce wyniesie 9,1% w 2018 r. i 8,4% w 2019 r.

Realne tempo wzrostu spożycia ogółem w 2019 roku ukształtuje się ono na poziomie 3,2%. Zmiany spożycia ogółem są konsekwencją przyjętego scenariusza kształtowania się spożycia publicznego i spożycia prywatnego.

Realny wzrost spożycia publicznego uwarunkowany będzie działaniami Rządu ukierunkowanymi na przestrzeganie obowiązujących reguł fiskalnych i dążenie do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego. Przyjęto, że realne tempo wzrostu tej kategorii ekonomicznej wyniesie 3,0% w 2018 r. i 2,2% w 2019 r.

W przypadku spożycia prywatnego zakłada się, że w 2019 r. wartość tej kategorii ekonomicznej wyniesie 3,5%. Wzrost spożycia prywatnego wspierać będzie istotna poprawa w obszarze dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych, m. in.

w związku z zakładanym scenariuszem utrzymania się bardzo dobrej sytuacji na rynku pracy oraz kontynuacją pomocy państwa w ramach programu „Rodzina 500+”. W ostatnich latach obserwujemy w Polsce systematyczny wzrost udziału eksportu w PKB. Zmiana struktury wzrostu gospodarczego wynika m. in. z utrzymującej się wysokiej konkurencyjności polskich przedsiębiorstw. Przyjęty scenariusz wzrostu gospodarczego zakłada, że udział eksportu w PKB będzie nadal rósł, do 55,1% w 2018 r. i 56,1% w 2019 r.

Tempo wzrostu eksportu dóbr i usług w cenach stałych w Polsce w 2018 r. wyniesie 6,2%, a w roku kolejnym ukształtuje się na poziomie 6,0%. Oznacza to, że podobnie jak w latach ubiegłych, tempo wzrostu eksportu pozostanie wyższe niż tempo wzrostu rynków eksportowych i tempo wzrostu PKB.

W zakresie wkładu zmiany zapasów we wzrost gospodarczy przyjęto, że w latach 2018-2019 będzie on neutralny dla tempa wzrostu PKB.

Przedstawiony wyżej scenariusz kształtowania się podstawowych komponentów popytu krajowego oznacza, że w roku bieżącym realne tempo wzrostu tego agregatu makroekonomicznego wyniesie 4,5%, a w 2019 r. 4,2%. Realne tempo wzrostu importu w latach 2018-2019 wyniesie odpowiednio 7,6% i 6,9%, co oznacza, że wkład we wzrost PKB ze strony eksportu netto w latach 2018-2019 będzie ujemny, na poziomie odpowiednio - 0,5 oraz - 0,3 pkt. proc.

W ostatnich latach obserwujemy w Polsce systematyczną poprawę sytuacji na rynku pracy. Rośnie przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej, czemu towarzyszy istotny spadek stopy bezrobocia. Tendencje te utrzymują się również w pierwszej połowie 2018 roku i oczekuje się, że będą kontynuowane w latach kolejnych. Zakłada się, że przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej wzrośnie o 1,7% w 2018 r. i 0,5% w 2019 r. Prowadzić to będzie do dalszego zmniejszenia stopy bezrobocia. Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec 2018 r. wyniesie 6,2%, by z końcem 2019 r. obniżyć się do poziomu 5,6% wobec 6,6% na koniec 2017 r.

W zakresie nominalnego tempa wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej przyjęto, że wyniesie ono 5,7% w 2018 r. oraz 5,6% w 2019 r.

Przewiduje się stopniowe podążanie średniorocznych zmian CPI w kierunku celu inflacyjnego NBP. W warunkach braku istotnych szoków podaźowych na rynkach surowcowym i żywności, średnioroczny wskaźnik CPI w latach 2018-2019 powinien ukształtować się na poziomie 2,3%.

Scenariusz przyjęty dla 2018 r. jest wyższy od konsensusu, jednak, podobnie jak w przypadku 2019 r. mieści się on w przedziale prognoz rynkowych. Założenia dla inflacji CPI na 2019 r. nie odbiegają istotnie od konsensusu.

Przyjęty scenariusz wzrostu gospodarczego oraz założenia dotyczące kształtowania się procesów inflacyjnych pozwalają oczekiwać, że w latach 2018-2019 stopa referencyjna NBP wyniesie średnio 1,5%.

Zakłada, że średnioroczny kurs złotego wobec euro wyniesie 4,15 w 2018 i 2019 r., a wobec dolara 3,35 w 2018 r. i 3,34 w 2019 r.

b). Wybrane wskaźniki gospodarcze w Polsce

Nazwa wskaźnika	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Wzrost gospodarczy (produkt krajowy brutto)	4,7 %	3,9 %	3,8 %	3,8 %
Deficyt budżetu jako % PKB	2,4 % PKB	2,9 % PKB	2,5 %	1,7 %
Wskaźnik inflacji	- 0,6%	1,3 %	2,3 %	3,2 %
Wskaźnik bezrobocia	8,3 %	8,1 %	6,4 %	5,6 %
Stopa referencyjna	1,50%	1,54%	1,95 %	1,5 %

2. Opis branży i przedmiot działalności Banku

a). Rynek, cele strategiczne i ich realizacja

Zgodnie ze Statutem Bank Spółdzielczy w Limanowej posiada uprawnienia do świadczenia swoich usług na terenie całego kraju. W rzeczywistości jednak działalność koncentruje się głównie na terenie Południowej Małopolski, gdzie zlokalizowane są placówki Banku.

Celem strategicznym w zakresie działalności jest zapewnienie stabilnej i bezpiecznej obsługi aktualnych i potencjalnych klientów Banku Spółdzielczego w Limanowej. Rozwój oferty produktowej Banku ma na celu wspieranie lokalnego rynku, lokalnej przedsiębiorczości oraz działań społeczno-kulturalnych na terenie działania Banku. Działalność Banku w relacjach z Klientami cechuje rzetelność, uczciwość, staranność oraz najlepsza wiedza.

b). Podstawowe segmenty działalności Banku

1) Działalność depozytowa

Depozyty zgromadzone w Banku na koniec 2018 r. wynosiły **905 780 tys. zł.** i wzrosły w porównaniu z końcem poprzedniego roku o 90 018 tys. zł., czyli o 11,03 %. Mając dobrą pozycję płynnościową Bank realizował politykę oferowania depozytów po cenach zbliżonych do proponowanych przez banki komercyjne i nie prowadził specjalnych akcji marketingowych pozyskiwania depozytów.

Strukturę wartościową depozytów wg podmiotów prezentuje poniższa tabela.

Struktura wartościowa depozytów wg podmiotów

Podmiot	31.12.2017		31.12.2018		w tys. zł.	
	wartość	struktura	wartość	struktura	+ wzrost / - spadek	dynamika 2018/2017
przedsiębiorstwa, spółdzielnie, spółki	74 227	9,10%	95 686	10,56%	21 459	128,91%
- bieżące	41 514	55,93%	68 045	71,11%	26 531	163,91%
- terminowe	32 713	44,07%	27 641	28,89%	-5 072	84,50%

przedsiębiorcy indywidualni	32 588	3,99%	42 094	4,65%	9 506	129,17%
- bieżące	32 321	99,18%	41 555	98,72%	9 234	128,57%
- terminowe	267	0,82%	538	1,28%	271	201,67%
rolnicy indywidualni	18 200	2,23%	18 634	2,06%	434	102,38%
- bieżące	17 983	98,81%	18 386	98,67%	403	102,24%
- terminowe	217	1,19%	247	1,33%	30	113,89%
instytucje niekomercyjne	15 671	1,92%	16 000	1,77%	329	102,10%
- bieżące	7 441	47,48%	7 656	47,85%	215	102,89%
- terminowe	8 230	52,52%	8 343	52,15%	113	101,38%
osoby prywatne	626 645	76,82%	688 514	76,01%	61 869	109,87%
- bieżące	278 732	44,48%	327 519	47,57%	48 787	117,50%
- terminowe	347 913	55,52%	360 995	52,43%	13 082	103,76%
budżety	48 315	5,92%	44 852	4,95%	-3 463	92,83%
- bieżące	47 848	99,03%	36 336	81,01%	-11 512	75,94%
- terminowe	467	0,97%	8 516	18,99%	8 049	1 823,49%
Depozyty ogółem	815 762	100,00%	905 780	100,00%	90 018	111,03%
- bieżące	425 955	52,22%	499 498	55,15%	73 543	117,27%
- terminowe	389 807	47,78%	406 281	44,85%	16 474	104,23%

Struktura podmiotowa depozytów wskazuje na dywersyfikację źródeł ich pochodzenia. Zdecydowanie najwięcej środków lokują w Banku osoby prywatne. Stan środków zdeponowanych na rachunkach osób prywatnych w analizowanym okresie wynosił 688 514 tys. zł., co stanowiło 76,01 % depozytów ogółem, wykazują one przy tym największą stabilność. Kolejnym znaczącym źródłem depozytów były rachunki podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, na których zaewidencjonowano 137 780 tys. zł. Ich udział w strukturze depozytów wyniósł 15,21 %. Środki na rachunkach rolniczych wynosiły 18 634 tys. zł. i stanowiły 2,06 % ogółu depozytów. Stan depozytów budżetów zamknął się kwotą 44 852 tys. zł., co stanowiło 4,95 % ogółu depozytów. Środki pozostałych podmiotów to 16 000 tys. zł., co stanowiło 1,77 % portfela depozytów.

Na dzień 31.12.2018 r. na rachunkach bieżących zgromadzono środki w wysokości 499 498 tys. zł. co stanowiło 55,15% depozytów ogółem, a na rachunkach terminowych 406 281 tys. zł., co stanowiło 44,85 % depozytów ogółem.

W 2018 roku Bank prowadził 38 115 szt. rachunków bieżących klientów. Odnotowano wzrost liczby prowadzonych rachunków bieżących i rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych o 1 908 szt. Ogólnie rzecz biorąc w okresie sprawozdawczym nastąpił wzrost wolumenu depozytów jak również wzrost liczby prowadzonych rachunków depozytowych. Pracownicy systematycznie dokonywali też przeglądu obrotów na rachunkach bieżących i zamykali rachunki nieaktywne. Tabela poniżej prezentuje strukturę ilościową rachunków depozytowych według podmiotów.

Struktura ilościowa depozytów wg podmiotów

Podmiot	31.12.2017		31.12.2018		+ wzrost / - spadek	dynamika 2018/2017
	ilość	struktura	ilość	struktura		
przesiębiorstwa, spółdzielnie, spółki	650	1,21%	699	1,27%	49	107,54%
- bieżące	577	88,77%	642	91,85%	65	111,27%
- terminowe	73	11,23%	57	8,15%	-16	78,08%
przedsiębiorcy indywidualni	1 371	2,56%	1 414	2,57%	43	103,14%
- bieżące	1 357	98,98%	1 391	98,37%	34	102,51%
- terminowe	14	1,02%	23	1,63%	9	164,29%
rolnicy indywidualni	3 377	6,30%	3 185	5,79%	-192	94,31%
- bieżące	3 347	99,11%	3 154	99,03%	-193	94,23%
- terminowe	30	0,89%	31	0,97%	1	103,33%
instytucje niekomercyjne	639	1,19%	668	1,21%	29	104,54%
- bieżące	396	61,97%	430	64,37%	34	108,59%
- terminowe	243	38,03%	238	35,63%	-5	97,94%
osoby prywatne	47 058	87,73%	48 475	88,08%	1 417	103,01%
- bieżące	29 994	63,74%	31 753	65,50%	1 759	105,86%
- terminowe	17 064	36,26%	16 722	34,50%	-342	98,00%
budżety	547	1,02%	593	1,08%	46	108,41%
- bieżące	536	97,99%	573	96,63%	37	106,90%
- terminowe	11	2,01%	20	3,37%	9	181,82%
Depozyty ogółem	53 642	100,00%	55 034	100,00%	1 392	102,59%
- bieżące	36 207	67,50%	37 943	68,94%	1 736	104,79%
- terminowe	17 435	32,50%	17 091	31,06%	-344	98,03%

Środki depozytowe w całości pokrywały akcję kredytową Banku. Wskaźnik pokrycia akcji kredytowej środkami depozytowymi na koniec grudnia 2018 r. osiągnął poziom 189,87 % i był wyższy w stosunku do analogicznego okresu 2017 r. /155,08 %/ o 34,79 %. Wzrost ten spowodowany był większą dynamiką przyrostu bazy depozytowej niż portfela kredytów.

2) Działalność kredytowa

W okresie Bank odnotował niższą dynamikę kredytów niż depozytów. Łączne zaangażowanie kredytowe /bilansowe i pozabilansowe/ na dzień 31.12.2018 r. wynosiło 591 135 tys. zł i w stosunku do końca 2017 r. zwiększyło się o 65 171 tys. zł. wykazując dynamikę 112,39 %. Akcja kredytowa była dostosowana do możliwości zabezpieczenia kapitałowego na równoważenie ryzyka kredytowego. Zaangażowanie kredytowe Banku w stosunku do bazy depozytowej na koniec 2018 r. wynosiło 65,26 % i w porównaniu do stanu na 31.12.2017 r. nastąpił wzrost o 1,17 %.

Dane dotyczące ilości i wartości udzielonych w 2018 roku kredytów poszczególnym grupom klientów przedstawia poniższa tabela:

Podmiot	31.12.2017			31.12.2018			+ wzrost / - spadek /wartość/	dynamika 2018/2017
	wartość /w tys. zł/	ilość /szt./	struktura /wart./	wartość /w tys. zł/	ilość /szt./	struktura /wart./		
przedsiębiorstwa, spółdzielnie, spółki	170 427,3	312	64,82%	183 543,8	258	57,74%	13 117	107,70%
przedsiębiorcy indywidualni	42 831,3	307	16,29%	39 286,0	293	12,36%	-3 545	91,72%
rolnicy indywidualni	4 412,2	256	1,68%	4 618,8	75	1,45%	207	104,68%
instytucje niekomercyjne	350,0	1	0,13%	460,0	3	0,14%	110	131,43%
osoby prywatne	17 376,9	1 154	6,61%	24 440,4	1 226	7,69%	7 064	140,65%
budżety	27 506,1	12	10,46%	65 543,7	14	20,62%	38 038	238,29%
Sprzedaż ogółem	262 903,8	2 042	100,00%	317 892,7	1 869	100,00%	54 989	120,92%

Struktura wartościowa i ilościowa sprzedaży kredytów wg rodzaju kredytów:

Podmiot	31.12.2017			31.12.2018			+ wzrost / - spadek /wartość/	dynamika 2018/2017 /wartość/
	wartość /w tys. zł/	ilość /szt./	struktura /wart./	wartość /w tys. zł/	ilość /szt./	struktura /wart./		
inwestycyjne	54 980,5	58	20,91%	55 107,0	24	17,34%	126,5	100,23%
obrotowe w rach. kredyt.	65 772,9	111	25,02%	92 960,3	57	29,24%	27 187,4	141,34%
obrotowe w rach.bież.	42 871,0	156	16,31%	53 547,5	101	16,84%	10 676,5	124,90%
rewolwingowe	29 428,0	117	11,19%	23 970,9	58	7,54%	-5 457,1	81,46%
preferencyjne	61,8	1	0,02%	73,0	2	0,02%	11,2	118,12%
nawozowe	1 387,5	217	0,53%	364,1	40	0,11%	-1 023,4	26,24%
KLH	9 722,0	13	3,70%	5 193,0	6	1,63%	-4 529,0	53,41%
technologiczne	12 878,0	2	4,90%	9 444,0	2	2,97%	-3 434,0	73,33%
mieszkaniaowe	1 494,0	12	0,57%	4 606,5	8	1,45%	3 112,5	308,33%
hipoteczne	2 144,5	22	0,82%	2 326,0	7	0,73%	181,5	108,46%
okolicznościowe	2 917,7	392	1,11%	1 364,5	124	0,43%	-1 553,2	46,77%
bezpieczna gotówka	9 101,8	512	3,46%	14 772,7	490	4,65%	5 670,9	162,31%
kredyt ekologiczny	59,9	3	0,02%	53,6	1	0,02%	-6,3	89,48%
konsolidacyjne	80,0	1	0,03%	350,0	2	0,11%	270,0	437,50%
limity w ROR	1 620,7	205	0,62%	921,1	67	0,29%	-699,6	56,83%
karty kredytowe	93,0	8	0,04%	41,0	6	0,01%	-52,0	44,09%
wykup wierzytelności	0,0	0	0,00%	0,0	0	0,00%	0,0	-
pozostałe	6 267,5	8	2,38%	25 135,0	4	7,91%	18 867,5	401,04%

gwarancje	22 023,0	204	8,38%	27 662,5	91	8,70%	5 639,5	125,61%
Ogółem sprzedaż	262 903,8	2 042	100,00%	317 892,7	1 090	100,00%	54 988,9	120,92%

W strukturze udzielonych kredytów 70,37 % stanowią kredyty udzielone podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą, 1,45 % rolnikom, 7,69 % osobom prywatnym oraz 20,62 % jednostkom sektora budżetowego.

Udział kredytów w sumie bilansowej Banku na koniec 2018 r. wynosił 46,48 % i w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego uległ obniżeniu o 2,77 %.

Strukturę zaangażowania kredytowego wg podmiotów prezentuje poniższa tabela:

	31.12.2017			31.12.2018			+ wzrost - spadek /wart./	dynamika 2018/2017 /wartość/
	wartość /w tys. zł/	ilość /szt./	struktura /wart./	wartość /w tys. zł/	ilość umów /szt./	struktura /wart./		
przedsiębiorstwa prywatne, spółdzielnie	307 017,4	428	58,37%	354 225,2	458	59,92%	47 208	115,38%
przedsiębiorcy indywidualni	93 301,2	501	17,74%	89 004,0	482	15,06%	-4 297	95,39%
rolnicy indywidualni	18 757,0	368	3,57%	17 228,0	159	2,91%	-1 529	91,85%
instytucje niekomercyjne	816,6	9	0,16%	677,1	9	0,11%	-139	82,92%
osoby prywatne	74 512,8	4 191	14,17%	77 572,2	4 032	13,12%	3 059	104,11%
budżety	31 559,8	28	6,00%	52 428,9	31	8,87%	20 869	166,13%
Zaangażowanie ogółem	525 964,9	5 525	100,00%	591 135,4	5 171	100,00%	65 171	112,39%

Dane dotyczące zaangażowania kredytowego bilansowego i pozabilansowego według podmiotów 31.12.2018 roku prezentuje poniższa tabela:

	w tys. zł		
	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe	Ogółem zaangażowanie
przedsiębiorstwa prywatne, spółdzielnie	259 108,6	95 116,6	354 225,2
przedsiębiorcy indywidualni	79 384,9	9 619,1	89 004,0
rolnicy indywidualni	16 583,4	644,6	17 228,0
instytucje niekomercyjne	677,1	0,0	677,1
osoby prywatne	70 899,8	6 672,3	77 572,2
jednostki samorządu	50 402,9	2 026,0	52 428,9
Razem	477 056,7	114 078,7	591 135,4

Dane dotyczące zaangażowania kredytowego bilansowego i pozabilansowego według rodzajów kredytów na 31.12.2018 roku prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł.

	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe	Ogółem zaangażowanie
Inwestycyjne	133 021,1	7 996,6	141 017,7
Pozostałe nieruchomości	121 888,6	10 885,3	132 773,8
Obrotowe w rach. kredytowym	54 454,4	18 105,3	72 559,7
Obrotowe w rach. bieżącym	22 595,4	20 534,6	43 130,1
Rewolwingowe	26 261,9	13 284,9	39 546,8
Preferencyjne	8 489,9	0,0	8 489,9
Nawozowe	273,6	0,0	273,6
Konsolidacyjne	2 204,3	0,0	2 204,3
Kredytowe linie Hipoteczne	37 682,7	90,0	37 772,7
Mieszaniowe	23 036,1	543,6	23 579,7
Hipoteczne	16 385,3	40,0	16 425,3
Konsumpcyjne	29 150,3	6 088,7	35 239,1
Wykup wierzytelności	109,6	0,0	109,6
Kredyty Technologiczne	750,0	9 444,0	10 194,0
<i>Gwarancje</i>	<i>753,7</i>	<i>27 065,7</i>	<i>27 819,3</i>
Razem	477 056,8	114 078,7	591 135,5

Dane dotyczące zaangażowania kredytowego, bilansowego i pozabilansowego według czasookresów kredytów /terminów pierwotnych/ na 31.12.2018 roku prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł.

	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe	Ogółem zaangażowanie	Ilość	Struktura
do 1M	2 000,0	0,0	2 000,0	1	0,34%
1M - 3M	0,0	0,0	0,0	0	0,00%
3M - 12M	55 777,3	33 698,1	89 475,4	2 158	15,14%
12M - 5L	87 425,1	24 355,5	111 780,7	1 785	18,91%
5L - 10L	189 402,9	25 667,4	215 070,3	692	36,38%
10L - 20L	138 261,1	3 292,0	141 553,1	358	23,95%
powyżej 20L	3 436,6	0,0	3 436,6	36	0,58%
<i>Gwarancje</i>	<i>753,7</i>	<i>27 065,7</i>	<i>27 819,3</i>	<i>141</i>	<i>4,71%</i>
Razem	477 056,7	114 078,7	591 135,4	5 171	100,00%

Kredyty nieregularne

Kredyty nieregularne na dzień 31.12.2018 roku stanowiły kwotę 67 470,0 tys. zł. tj. 11,41 % obliża kredytowego, natomiast na dzień 31.12.2017 roku wyniosły 48 474,90 tys. zł., tj. 9,16 % obliża kredytowego.

Ilościowy i wartościowy stan kredytów na dzień 31.12.2018 roku według kategorii klasyfikacji ekspozycji kredytowych przedstawia poniższa tabela:

Kategoria kredytu	Ekspozycje kredytowe		Zaangażowanie bilansowe	Struktura ekspozycji
	wartość /tys. zł./	ilość	wartość	%
		/szt./	/tys. zł./	
NORMALNE + PO	523 665,40	10 136	412 612,70	88,59%
normalne	510 576,80	5 240	399 524,10	86,37%
pod obserwacją	13 088,60	4 896	13 088,60	2,21%
ZAGROŻONE	67 469,90	222	64 443,90	11,41%
poniżej standardu	18 489,20	50	15 662,50	3,13%
wątpliwe	12 020,50	31	11 992,20	2,03%
stracone	36 960,20	141	36 789,20	6,25%
RAZEM	591 135,30	10 358	477 056,60	100,00%

Kredyty na działalność gospodarczą i kredyty rolnicze podlegały monitoringowi sytuacji ekonomiczno – finansowej kredytobiorców. W przypadku kredytów zabezpieczonych hipotecznie przeglądowi podlegały wszystkie zabezpieczenia kredytów oraz wyceny nieruchomości i aktualność polis ubezpieczeniowych. Powyższe działania wraz z ilością udzielonych kredytów obrazują zakres pracy wykonywanej przez pracowników Banku.

3) Pozostała działalność

Działalność dewizowa

Od 02 października 2006 roku oferta Banku została poszerzona o działalność dewizową, dzięki której Klienci Banku mogą być obsługiwani kompleksowo. Rozwój działalności dewizowej jest traktowany jako element uzupełniający do oferty złotowej pożądany z przyczyn marketingowych, oczekiwany przez sporą grupę klientów, jest również segmentem działalności Banku, który przynosi wymierne efekty finansowe. Oferowane przez Bank produkty dewizowe to skup i sprzedaż walut obcych (EUR, USD, GBP), otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących jak również walutowych lokat terminowych (EUR, USD, GBP) pośrednictwo w dokonywaniu rozliczeń w kraju z nierezydentami, pełna obsługa transakcji zagranicznych, realizacja międzynarodowych przekazów MoneyGram. Systematycznie rośnie wolumen transakcji dewizowych, co świadczy o zapotrzebowaniu na tego typu usługi w naszym Banku.

Działalność ubezpieczeniowa

Bank prowadzi agencję ubezpieczeniową współpracując z Towarzystwami Ubezpieczeniowymi: CONCORGIA, WARTA, ERGO HESTIA, GENERALI, TUZ, INERRISK MTU, COMPENSA, PZU oferując klientom ubezpieczenia majątkowe: obowiązkowe (OC pojazdów mechanicznych i gospodarstw rolnych) i dobrowolne

(komunikacyjne, osobowe, majątkowe osób prywatnych, majątkowe przedsiębiorców, rolnicze), na życie: indywidualne, grupowe.

Bank posiada liczną grupę pracowników legitymujących się uprawnieniami w zakresie zawierania polis ubezpieczenia. W okresie sprawozdawczym w Banku zostały zawarte 3 399 umowy ubezpieczenia, uzyskując przypis z tego tytułu w wysokości 1 408 698,63 zł, oraz prowizje w kwocie 336 785,61 zł.

Działalność rozliczeniowa

Ważną działalnością Banku jest działalność rozliczeniowa, w ramach której dokonywana jest obsługa gotówkowa oraz bezgotówkowa klientów. W ramach obsługi bezgotówkowej realizowane są dyspozycje przelewów w systemie elixir, sorbnet, polecenia zapłaty, zlecenia stałe. Do dyspozycji klientów Bank udostępnia system bankowości elektronicznej (eCorpoNet, eBankNet), międzynarodowe karty płatnicze Visa i MasterCard oraz system powiadamiania SMSBanking.

Z usługi bankowości elektronicznej korzysta:

- eCorpoNet 866 klientów /806 w 2017r./,
- eBankNet 13 098 klientów/11 809 w 2017r./,
- home banking 1 klient /6 w 2017r./,
- powiadamiania SMS 19 671 klientów /18 099 w 2017r./.

Według stanu na koniec okresu sprawozdawczego Bank wydał dla swoich klientów 17 314 kart płatniczych /15 854 na 2017r./, ich posiadacze mogą bezpłatnie korzystać z bankomatów należących do sieci Zrzeszenia Banku BPS S.A., Zrzeszenia Banku SGB S.A., w tym z 32 bankomatów, których właścicielem jest Bank Spółdzielczy w Limanowej.

4) Działalność marketingowa

Marketing to budowanie dobrych relacji z klientami, dlatego też kultura, wysoka jakość obsługi, szeroka oferta produktowa dostosowana do potrzeb klientów to najistotniejsze elementy pozytywnego wizerunku Banku.

Istotnym elementem wzrostu sprzedaży usług i produktów bankowych jest bezpośrednia ich promocja prowadzona przez pracowników Banku. Bank w swojej działalności wykorzystuje metody komunikacji z klientami poprzez reklamę prasową i radiową współpracując z lokalnymi wydawcami i rozgłośniami, reklamę internetową poprzez własną witrynę internetową oraz na szeroką skalę stosuje materiały drukowane. Ważnym elementem wizerunkowym w środowisku jest sponsoring imprez i wydarzeń o charakterze kulturalno-oświatowym, wsparcie dla organizacji charytatywnych, współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie SKO. Koszty marketingowe Banku Spółdzielczego w Limanowej w 2018 roku wyniosły 607 tys. zł.

3. Informacje o umowach znaczących dla działalności Banku, w tym umowach ubezpieczenia, współpracy lub konsorcjach

a). Umowy Zrzeszenia

Bank Spółdzielczy w Limanowej jest zrzeszony w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie oraz w dniu 31.12.2015 roku podpisał umowę uczestnictwa w Instytucjonalnym Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS.

b). Umowy konsorcjum

Bank Spółdzielczy w Limanowej na dzień 31.12.2018 roku ma zawarte 6 umów konsorcjum, w których występuje jako Bank inicjujący na kwotę 46 104,40 tys. zł. z zaangażowaniem na dzień sprawozdawczy 28 757,05 tys. zł., oraz 8 umów konsorcjum, w których Bank występuje jako uczestnik konsorcjum na kwotę 35 859,63 tys. zł. z zaangażowaniem na dzień sprawozdawczy 22 195,63 tys. zł. Przedmiotem powyższych umów konsorcjum w głównej mierze były kredyty inwestycyjne.

c). Umowy ubezpieczenia majątku Banku

Bank posiada zawartą z TUW Concordia umowę ubezpieczenia majątku Banku obejmującą okres od 01 lipca 2018 roku do 30 czerwca 2019 roku, oraz; umowę ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej członków organów Banku obejmującą okres od 01 listopada 2018 roku do 31 października 2019 roku.

4. Główni konkurenci Banku

Zgodnie ze Statutem Bank posiada uprawnienia do świadczenia swoich usług na terenie całego kraju. W rzeczywistości jednak jego działalność koncentruje się głównie na terenie Południowej Małopolski, gdzie zlokalizowane są placówki Banku. Wiodący Oddział oraz Centrala Banku zlokalizowane są na terenie Limanowej. W każdym mieście, w którym funkcjonują placówki Banku Spółdzielczego w Limanowej, mamy do czynienia z silną konkurencją ze strony innych banków komercyjnych oraz SKOK.

W samej tylko Limanowej, w której mieści się Centrala Banku i Oddział, który stanowi jednocześnie wiodącą jednostkę Banku, działają liczne konkurencyjne banki komercyjne, m.in.; PKO BP, Pekao S.A, BGŻ S.A. PNB Paribas, Bank Pocztowy S.A., oraz placówki partnerskie Alior Bank S.A., Credit Agricole, EuroBank S.A., BZ WBK S.A., liczne placówki SKOK.

III. NAKŁADY INWESTYCYJNE PONIESIONE W 2018 ROKU

W 2018 roku Bank Spółdzielczy w Limanowej poniósł nakłady na zakup środków trwałych w łącznej kwocie 11 597,60 tys. zł, w tym na:

- budynki i lokale – 10 892,89 tys. zł.,
- urządzenia i maszyny – 367,30 zł.,
- pozostałe – 337,41 tys.

Zakupy inwestycyjne zostały sfinansowane częściowo z kredytu inwestycyjnego w kwocie 6 234 tys. zł zaciągniętego w KBS Kraków.

IV. OSIĄGNIĘCIA BANKU W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU W 2018 ROKU

1. Kierunki rozwoju Banku

- a). **ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych w tym inwestycji kapitałowych (akcje, obligacje, udziały), w porównaniu do wielkości posiadanych środków z uwzględnieniem możliwych zmian w strukturze finansowania tej działalności:**

Bank prowadzi tradycyjną działalność bankową ukierunkowaną na działalność depozytowo-kredytową oraz rozliczeniową. Głównym źródłem finansowania działalności kredytowej Banku jest baza depozytowa. Wolne środki finansowe deponowane są na rachunkach lokacyjnych w banku zrzeszającym oraz angażowane są w bezpieczne papiery, przede wszystkim w bony pieniężne, oraz w ograniczonym zakresie w certyfikaty funduszy inwestycyjnych. Bank nie zamierza zmieniać profilu działalności i inwestycji finansowych, jednak będzie dążyć do poprawy struktury aktywów. Głównymi przychodami Banku mają być przychody z działalności kredytowej.

b). czynniki zewnętrzne

Bank Spółdzielczy w Limanowej prowadzi działalność na terenie całego kraju. Bank zrzeszony jest w Banku Polskiej Spółdzielczości, który świadczy kompleksowe usługi, dzięki temu możemy skutecznie konkurować z wieloma bankami komercyjnymi działającymi na lokalnym rynku. Na terenie powiatu limanowskiego, działają małe przedsiębiorstwa niedostatecznie przygotowane do działania w warunkach gospodarki wolnorynkowej oraz małe o dużym rozdrobnieniu gospodarstwa rolne znajdujące się najczęściej w trudnej sytuacji. Stąd też Bank stara się dostosować swoją ofertę produktową do potrzeb i możliwości tego segmentu klientów. Bank wprowadza nowe produkty depozytowe i kredytowe z konkurencyjnym oprocentowaniem, które pozwalają przyciągnąć nowych klientów, co przekłada się na zwiększenie bazy depozytowej i kredytowej. W kolejnych latach Bank planuje

umocnić swoją pozycję na lokalnym rynku poprzez pozyskiwanie nowych klientów doskonaląc metody obsługi klientów, unowocześniając system informatyczny jak i zaplecze sprzętowe.

2. Inne działania

W minionym roku Zarząd Banku realizował długoterminową Strategię rozwoju Banku obejmującą lata 2018 - 2020.

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem dokonano w Banku szeregu zmian w wielu obszarach funkcjonowania m.in. opracowano i wdrożono wiele ulepszeń w strukturze organizacyjnej oraz procedury zwiększające bezpieczeństwo, sprawność i efektywność Banku.

Z istotnych dokonań w obszarze sprzedaży i marketingu należy odnotować zmiany mające na celu rozszerzenie i lepsze dostosowanie oferty Banku do aktualnych wymogów firm i klientów instytucjonalnych.

Bank odpowiadając na zapotrzebowanie rynku, skoncentrował się na poszerzaniu swojej oferty o coraz bardziej kompleksowe rozwiązania produktowe.

Bazując na doświadczeniach oraz pozycji rynkowej, jaką Bank wypracował w minionych latach, widzimy wiele szans na dalszy, dynamiczny rozwój.

V. ZASOBY JEDNOSTKI

1. Zasoby kadrowe

Stan zatrudnienia w osobach/etatów na dzień bilansowy roku bieżącego i poprzedniego oraz jego zmiany przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	Rok poprzedni	Zatrudniono	Zwolniono	Rok bieżący
Liczba pracowników w osobach	223	22	17	228
Liczba pracowników wg etatów	221,75	22	17,20	226,55

Struktura wiekowa pracowników Banku na dzień bilansowy roku bieżącego i poprzedniego:

Wiek zatrudnionych pracowników	Liczba pracowników	
	Rok poprzedni	Rok bieżący
do 30 lat	44	42
od 31 - do 45 lat	126	134

od 46 – do 55 lat	31	30
ponad 55 lat	22	22
Ogółem liczba pracowników	223	228

W 2018 roku pracownicy uczestniczyli w różnego rodzaju szkoleniach, kursach, seminariach i konferencjach organizowanych przez instytucje zewnętrzne, szkolenia e-learningowe oraz szkolenia wewnętrzne. Liczba osobodni organizowanych szkoleń: 422 osobodni – szkolenia zewnętrzne, 427 osobodni – szkolenia wewnętrzne, 183 osób uczestniczyło w szkoleniach e-learningowych, 1 osoba ukończyła studia podyplomowe.

Tematyka szkoleń obejmowała:

- szkolenia produktowe,
- szkolenia ubezpieczeniowe,
- szkolenia z zakresu zarządzania ryzykiem,
- szkolenia podatkowe,
- przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu,
- i inne.

VI. INFORMACJA W ZAKRESIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

1. Klasyfikacje instrumentów finansowych

- aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu,
- udzielone kredyty i pożyczki oraz inne należności własne Banku,
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

2. Ryzyka, na które narażone są instrumenty finansowe

Ryzyko jest nierozzerwalnie związane z każdą formą inwestowania kapitału. Lokowanie środków w instrumenty finansowe zawsze wiąże się z ryzykiem utraty części lub całości zainwestowanego kapitału, a w przypadku niektórych instrumentów, nawet koniecznością wniesienia dodatkowych środków celem uzupełnienia strat, zwłaszcza gdy mamy do czynienia z dźwignią finansową dającą możliwość większego zarobku przy jednoczesnym mniejszym udziale środków własnych jednak zwiększając ryzyko utraty, a nawet dopłaty do zainwestowanego kapitału. Im większy oczekiwany zysk tym większe ryzyko inwestycji. Rynek papierów wartościowych w szczególności obrót giełdowy cechują wahania kursów notowanych tam instrumentów, które nie zawsze zależą od emitentów czy od ich wyników z działalności, wpływ na kształtowanie cen mogą mieć również wątki

polityczne, ekonomiczne i prawne. Ryzykiem mogą być krótkoterminowe wahania wartości. Inwestor ponosi ryzyko związane ze zmianami kursów, ograniczeniami płynności tj. możliwości szybkiego nabycia i zbycia instrumentu.

Bank Spółdzielczy w Limanowej w ograniczonym zakresie angażuje się w instrumenty finansowe, z którymi związane jest podwyższone lub wysokie ryzyko. Obecnie zaangażowanie Banku w tego typu instrumenty ma na celu utrzymanie relacji właścicielsko biznesowych i odnosi się głównie do akcji Banku Zrzeszającego, udziałów Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia, spółki zależne od Banku Zrzeszającego. Posiadane w portfelu certyfikaty inwestycyjne BPS TFI 1 Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Aktywów Niepublicznych, Subfundusz 1 I o wartości nominalnej 3 020 tys. zł, obecnie o wartości godziwej 396 tys. zł., były efektem zamiany w 2014 roku obligacji wyemitowanych przez Ideon S.A. (dawniej: Centrozap S.A.) postawioną w stan upadłości.

3. Zarządzanie ryzykiem w Banku

a). zarządzanie ryzykiem kredytowym:

Działalność kredytowa wiąże się z jednoczesnym sterowaniem ryzykiem pojedynczej transakcji kredytowej jak i łącznego zaangażowania kredytowego a w tym dużymi koncentracjami. Ograniczenie tego ryzyka następuje poprzez przyjęcie wewnętrznych zasad zabezpieczenia spłaty udzielonych kredytów oraz zachowaniu norm koncentracji wierzytelności określonych w ustawie Prawo bankowe i zaleceniach KNF.

b). zarządzanie ryzykiem operacyjnym:

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest optymalizacja efektów gospodarowania poprzez dopasowanie mechanizmów kontrolnych do rzeczywistego poziomu narażenia na ryzyko, zapobieganie występowaniu zdarzeń operacyjnych, minimalizowanie strat operacyjnych, zwiększanie szybkości oraz efektywności reakcji Banku na pojawiające się zdarzenia operacyjne.

c). zarządzanie ryzykiem płynności:

Celem zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Limanowej jest monitorowanie bieżącej i perspektywicznej płynności finansowej Banku oraz określenie podstawowych zagrożeń związanych z ryzykiem płynności. Zastosowanie odpowiednich metod zarządzania tym ryzykiem, ma na celu eliminację zagrożeń i zapewnienie zdolności wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych.

Podstawowym narzędziem umożliwiającym prawidłowe zagospodarowanie środków płynnych oraz ustalenie poziomu ryzyka związanego ze zmianą struktury aktywów i pasywów oraz ryzyka stopy procentowej jest analiza wskaźników

płynności uwzględniająca terminy kontraktowe i urealnione oraz szacowanie przepływów pieniężnych i bezgotówkowych.

d). zarządzanie ryzykiem stopy procentowej:

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej ma na celu minimalizację ryzyka związanego z możliwością zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na sytuację finansową Banku. Określenie podstawowych zagrożeń związanych z ryzykiem stopy procentowej z równoczesnym zastosowaniem metod zarządzania tym ryzykiem, w celu eliminacji zagrożeń nierównomiernej reakcji (elastyczności) różnych pozycji bilansowych a także dochodów i kosztów, ma zapewnić utrzymanie zdolności do wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych, oraz wypracowanie oczekiwanego wyniku finansowego.

Podstawowe zagrożenia dla stóp procentowych w Banku Spółdzielczym w Limanowej mogą zaistnieć w wyniku ponoszonego przez Bank ryzyka: kredytowego, niedopasowania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów, politycznego, zmian wartości składników majątkowych oraz ryzyk związanych z czynnikami zewnętrznymi tj.: konkurencja, ryzyko zmian w ustawodawstwie, ryzyko związane z warunkami ekonomicznymi.

e). zarządzanie ryzykiem walutowym:

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest minimalizacja strat z tytułu posiadania przez Bank niezabezpieczonej pozycji walutowej na skutek niekorzystnych zmian kursów walutowych oraz ryzykiem poniesienia strat z tytułu przeprowadzania operacji walutowych.

f). zarządzanie ryzykiem kapitałowym:

Podstawowym celem jest budowa i utrzymanie funduszy własnych na poziomie adekwatnym do rozmiarów prowadzonej działalności obciążonej ryzykiem. Bank w planach finansowych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi Banku, mając na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych, które winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem charakteru działania oraz zabezpieczenia dodatkowych wymogów kapitałowych wynikających z przepisów prawa.

Bank nie spełnia wymogów połączonego bufora kapitałowego w związku z czym został zobowiązany przez Zarząd Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS do opracowania Wewnętrznego Planu Naprawy, którego realizacja w latach 2018-2012 ma doprowadzić do osiągnięcia wymaganego wyposażenia kapitałowego Banku.

4. Informacja na temat prowadzonej rachunkowości zabezpieczeń.

Bank Spółdzielczy w Limanowej nie prowadzi rachunkowości zabezpieczeń.

VII. AKTUALNY I PRZEWIDYWANY STAN MAJĄTKOWY I SYTUACJA FINANSOWA BANKU ORAZ OCENA UZYSKIWANYCH EFEKTÓW (w tym analiza wskaźników) w 2018 ROKU

1. Analiza sytuacji majątkowej i finansowej bilans, rachunek zysków i strat.

Bilans

Bank Spółdzielczy w Limanowej na dzień 31 grudnia 2018 roku osiągnął sumę bilansową w kwocie 1 002 021,73 tys. zł, która w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wzrosła o 86 588,02 tys. zł., tj. o 9,46 %.

Aktywa

- należności od sektora niefinansowego osiągnęły poziom 415 282,18 tys. zł. tj. 41,44 % aktywów, w porównaniu do roku ubiegłego zmniejszyły się o 8 390,21 tys. zł., tj. o 2,02 %;
- należności od sektora budżetowego osiągnęły poziom 50 392,40 tys. zł i stanowiły 5,03 % sumy bilansowej. W stosunku do roku 2017 stan tych należności wzrósł o 30 848,27 tys. zł., tj. o 257,84 %;
- należności od sektora finansowego osiągnęły poziom 237 356,88 tys. zł., a ich udział w sumie bilansowej wyniósł 23,69 %. W stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego stan tych należności uległ zmniejszeniu o 71 470,91 tys. zł., tj. o 23,15 %;
- papiery wartościowe posiadają 22,05 % udział w sumie bilansowej ich wartość na dzień 31.12.2018 roku wyniosła 220 989,20 tys. zł. i w porównaniu do roku poprzedniego wykazywały stan wyższy o 126 795,44 tys. zł. Papiery wartościowe obejmowały bony pieniężne NBP, akcje i udziały, certyfikaty;
- majątek trwały w 2018 roku osiągnął wartość 27 051,49 tys. zł., a jego udział w sumie bilansowej wynosi 2,70 %.

Tabela poniżej prezentuje podstawowe pozycje aktywów Banku w latach 2017 – 2018:

<i>w tys. zł.</i>				
AKTYWA	2017	2018	2018-2017	2018/2017
Kasa	20 617	23 181	2 564	112,4%
Należności od sektora finansowego	308 828	237 357	-71 471	76,9%
Należności od sektora niefinansowego	423 672	415 282	-8 390	98,0%
Należności od sektora budżetowego	19 544	50 392	30 848	257,8%
Papiery wartościowe	94 194	220 989	126 795	234,6%
Majątek trwały	16 306	27 052	10 746	165,9%
Pozostałe aktywa	32 273	27 769	-4 504	86,0%
Suma Aktywów	915 434	1 002 022	86 588	109,5%

Pasywa

Na dzień 31 grudnia 2018 roku;

- zobowiązania wobec sektora niefinansowego wyniosły 863 777,58 tys. zł i w porównaniu do 31.12.2017 roku wzrosły o 93 547,11 tys. zł. tj. o 12,14 %, stanowią one 86,20 % sumy bilansowej;
- zobowiązania wobec sektora budżetowego wyniosły 44 858,70 tys. zł. i w porównaniu do okresu poprzedniego zmniejszyły się o 3 461,06 tys. zł., a ich udział w sumie bilansowej wynosił 4,48 %;
- zobowiązania wobec sektora finansowego wyniosły 6 234,08 tys. zł. i w porównaniu do roku ubiegłego wzrosły o 4 788,62 tys. zł., a ich udział w sumie bilansowej wyniósł 0,62 %. Pozycja ta obejmuje kredyt na zakup nieruchomości bankowej uzyskany w KBS Kraków;
- zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych wyniosły 15 095,80 tys. zł. i stanowią 1,51 % sumy bilansowej.

Tabela prezentuje podstawowe pozycje pasywów Banku:

PASYWA	2017	2018	2018-2017	2018/2017
Zobowiązania wobec sektora finansowego	1 445	6 234	4 789	431,4%
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	770 230	863 778	93 548	112,1%
Zobowiązania wobec sektora budżetowego	48 320	44 859	-3 461	92,8%
Zobowiązania z tytułu dłużnych papierów wartościowych	15 096	15 096	0	100,0%
Fundusze własne	42 745	56 205	13 460	131,5%
Inne pasywa	21 509	12 578	-8 931	58,5%
Zysk (strata) netto	16 089	3 272	-12 817	20,3%
Suma Pasywów	915 434	1 002 022	86 588	109,5%

Adekwatność kapitałowa – Fundusze kwalifikowane

Poszczególne pozycje funduszy własnych wg wymagań CRD IV/CRR przedstawiono w poniższej tabeli:

Wyszczególnienie	w tys. zł.			
	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana 2018-2017	Dynamika 2018/2017
Kapitał Tier I, w tym:	42 465,35	56 092,30	13 626,95	132,09%
Kapitał podstawowy Tier I, w tym:	42 465,35	56 092,30	13 626,95	132,09%
Fundusz rezerwowy /zasobowy/	31 796,47	48 073,11	16 276,64	151,19%
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych, w tym:	10 704,80	8 020,64	-2 684,16	74,93%
Fundusz udziałowy	10 482,77	7 610,58	-2 872,19	72,60%
Fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych	152,50	190,63	38,13	125,00%
Fundusz z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych	69,53	219,43		
Pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I, w tym	35,92	1,45	-34,47	4,04%
Pomniejszenia WNP	35,92	1,45	-34,47	4,04%
Pomniejszenia funduszu z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych	0,00	0,00	0,00	-
Pomniejszenia z aktualizacji wyceny aktywów finansowych	0,00	0,00	0,00	-
Pomniejszenia z tytułu przekroczenia zaangażowania w akcje podmiotów finansowych /BPS SA/	0,00	0,00	0,00	-
Powiązania krzyżowe zaangażowań w kapitale podstawowym	0,00	0,00	0,00	-
Strata z lat ubiegłych	0,00	0,00	0,00	-
Kapitał dodatkowy Tier I	0,00	0,00	0,00	-
Kapitał Tier II, w tym:	11 723,29	9 723,29	-2 000,00	82,94%
Inne pozycje bilansu zaliczone w poczet funduszy własnych /obligacje długoterminowe/	11 723,29	9 723,29	-2 000,00	82,94%
Fundusze własne	54 188,64	65 815,59	11 626,95	121,46%
Całkowity wymóg kapitałowy	37 293,00	40 822,00	3 529,00	109,46%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	9,11%	10,99%	1,88%	120,67%
Współczynnik kapitału Tier I	9,11%	10,99%	1,88%	120,67%
Łączny współczynnik kapitałowy	11,62%	12,91%	1,27%	110,96%

Całkowity regulacyjny wymóg kapitałowy na 31.12.2018 roku wyniósł 40 822 tys. zł i był wyższy r/r o 3,529 tys. zł.

Łączny współczynnik kapitałowy na dzień 31.12.2018 r. ukształtował się na poziomie 12,91%, tj. wyższym od uzyskanego na koniec grudnia 2017 r. o 1,31 pp. Współczynnik kapitału TIER I wyniósł 10,99% i był wyższy w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego o 1,88 pp.

Pozycje pozabilansowe

Na koniec 2018 roku pozycje pozabilansowe osiągnęły poziom 114 232,14 tys. zł.

Na powyższą pozycję składały się zobowiązania udzielone jednostkom niefinansowym (linie kredytowe, gwarancje), które wykazały wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 36 184,62 tys. zł.

Rachunek zysków i strat

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zysk brutto Banku ukształtował się na poziomie 4 535 tys. zł. natomiast wynik netto wyniósł 3 272 tys. zł. W relacji do planu oznacza to niższe wykonanie w tych kategoriach, i tak wynik finansowy brutto był niższy od wielkości planowanej o 4 142 tys. zł. (wykonanie w 52,3 %), natomiast wynik finansowy netto został wykonany w 48,7 %, wykonanie niższe od wielkości planowanej o 3 436 tys. zł.

Poniższa tabela zawiera zagregowane wielkości rachunku zysków i strat:

w tys. zł

Treść informacji	2017	2018	zmiana 2018-2017	dynamika 2018/2017
Przychody z tytułu odsetek	31 999	33 522	1 523	104,76%
Koszty odsetek	8 268	8 965	697	108,43%
Wynik z tytułu odsetek	23 731	24 557	826	103,48%
Przychody z tytułu prowizji	7 673	8 008	335	104,37%
Koszty z tytułu prowizji	1 156	1 309	153	113,24%
Wynik z tytułu prowizji	6 517	6 699	182	102,79%
Przychody z udziałów i akcji	7	7	0	100,00%
Wynik operacji finansowych	453	63	-390	-13,91%
Wynik z pozycji wymiany	914	1 150	236	125,82%
Wynik z działalności bankowej	31 622	32 350	728	102,30%
Pozostałe przychody operacyjne	12 358	2 326	-10 032	18,82%
Pozostałe koszty operacyjne	3 355	556	-2 799	16,57%
Koszty działania banku	19 526	22 146	2 620	113,42%
Amortyzacja środków trwałych	1 346	1 370	24	101,78%
Odpisy na rezerwy	7 345	10 442	3 097	142,16%
Rozwiązanie rezerw	7 773	4 247	-3 526	54,64%
Różnica wartości rezerw	428	-6 195	-6 623	-1447,43%
Wynik działalności operacyjnej	20 181	4 409	-15 772	21,85%
Wynik operacji nadzwyczajnych	0	0	0	-
Zysk (strata) brutto	20 181	4 535	-15 646	22,47%
Podatek dochodowy	4 093	1 263	-2 830	30,86%
Zysk (strata) netto	16 088	3 272	-12 816	20,34%

Wynik odsetkowy Banku za 2018 r. wyniósł 24 557 tys. zł i był wyższy od uzyskanego w analogicznym okresie roku ubiegłego o 826 tys. zł, tj. o 3,48 %. Wzrost wyniku odsetkowego był rezultatem wzrostu przychodów odsetkowych o 1 523 tys. zł. Koszty odsetkowe ukształtowały się na poziomie wyższym o 697 tys. zł, tj. o 8,43%. Na wzrost przychodów z tytułu odsetek wpływ miał wzrost przychodów odsetkowych od sektora niefinansowego o 283 tys. zł, sektora budżetowego o 127 tys. zł, oraz z papierów wartościowych o 1 154 tys. zł, odnotowano spadek przychodów od sektora finansowego o 40 tys. zł.

Wzrost kosztów odsetkowych r/r o 8,43 % był przede wszystkim efektem wzrostu zobowiązań wobec sektora niefinansowego oraz zaciągnięciem kredytu na zakup nieruchomości bankowej.

Wynik z tytułu prowizji ukształtował się na poziomie 6 699 tys. zł, wyższym niż w roku poprzednim o 2,79 %, tj. o 182 tys. zł. Łączne przychody z tytułu opłat i prowizji wyniosły 8 008 tys. zł i były o 4,37 % wyższe niż przed rokiem, natomiast koszty z tytułu prowizji ukształtowały się na poziomie 1 309 tys. zł i w porównaniu do grudnia 2017 r. były wyższe o 13,24 %.

Wynik z pozycji wymiany wyniósł 1 150 tys. zł i był niższy r/r o 235 tys. zł (tj. o 25,7%). Wynik na działalności operacyjnej na dzień 31.12.2018 roku wyniósł 4 535 tys. zł i w porównaniu do wielkości odnotowanej w 2017 roku był niższy o 15 646 tys. zł.

Na koniec grudnia 2018 roku koszty działania Banku wraz z amortyzacją ukształtowały się na poziomie 23 516 i w porównaniu do roku poprzedniego były wyższe o 2 644 tys. zł tj. o 12,67,00 %.

2. Analiza wskaźnikowa

Podstawowe wskaźniki efektywności działania przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Wskaźnik	31.12.2017	31.12.2018	zmiana 2018-2017
1.	Wskaźnik rentowności (zysk brutto/koszty ogółem)	0,48	0,10	-0,38
2.	Wskaźnik zwrotu z aktywów ROA /netto/	2,05%	0,35%	-1,70%
3.	Wskaźnik zwrotu z kapitału ROE /netto/	29,85%	5,65%	-24,20%
4.	Wskaźnik poziomu kosztów (koszty ogółem/przychody ogółem)	67,73%	90,84%	23,10%
5.	Wskaźnik C/I (koszty działania Banku/wynik na działalności bankowej łącznie z wynikiem na pozostałej działalności operacyjnej)	51,40%	71,70%	20,30%
6.	Jakość portfela kredytowego	10,73	11,41	0,68

3. Sytuacja majątkowo – kapitałowa

Kapitał własny Banku Spółdzielczego w Limanowej na dzień 31.12.2018 roku przyjmuje następujące formy:

Wyszczególnieni	31.12.2017	31.12.2018	w zł.	
			zmiana 2018-2017	dynamika 2018/2017
Kapitał udziałowy	10 615 698,25	7 632 031,24	-2 983 667,01	71,89%
Kapitał zapasowy /zasobowy/	31 796 471,98	48 073 109,26	16 276 637,28	151,19%
Kapitał z aktualizacji wyceny	237 217,52	410 059,90	172 842,38	172,86%

Kapitał rezerwowy	0,00	0,00	0,00	-
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	184 090,99	0,00	-184 090,99	0,00%
Wynik finansowy netto	16 088 546,29	3 271 837,22	-12 816 709,07	20,34%
Razem kapitały własne	58 922 025,03	59 387 037,62	465 012,59	100,79%

4. Informacje o zaciągniętych przez Bank kredytach, umowach pożyczek, z uwzględnieniem terminów ich wymagalności oraz o udzielonych poręczeniach i gwarancjach w 2018 roku

Kredyty, pożyczki

Bank posiada kredyt udzielony przez KBS Kraków z przeznaczeniem na zakup nieruchomości bankowej w kwocie 6 234 tys. zł. z terminem spłaty do 24.07.2023 roku.

W dniu 30.04.2019 roku Bank dokonał całkowitej spłaty w/w kredytu.

Poręczenia

Bank Spółdzielczy w Limanowej nie udzielał poręczeń dla podmiotów niefinansowych.

Gwarancje, które Bank udzielił innym podmiotom

Bank Spółdzielczy w Limanowej udzielał 141 gwarancji dla podmiotów niefinansowych na łączną kwotę 24 673 tys. zł.

Gwarancje, które Bankowi udzieliły inne podmioty

Bank Spółdzielczy w Starym Sączu udzielił Bankowi Spółdzielczemu w Limanowej dwóch gwarancji:

- na zabezpieczenie wypłaty nagród w konkursie AUTOLOKATY XV edycja na kwotę 74 270,00 zł, z terminem ważności do 23.01.2019 roku,
- na zabezpieczenie wypłaty nagród w konkursie AUTOLOKATY XVI edycja na kwotę 80 000 zł, z terminem ważności do 15.02.2020 roku.

5. Informacje o udzielonych przez Bank podmiotom finansowym (przez Bank innym Bankom, przez Bank ubezpieczycielowi) kredytach i pożyczkach z uwzględnieniem terminów ich wymagalności, a także udzielonych poręczeniach i gwarancjach

Bank Spółdzielczy w Limanowej nie udzielał gwarancji i poręczeń dla podmiotów finansowych.

Aktualny rejestr weksli poręczonych przez Bank

Bank Spółdzielczy w Limanowej udzielił poręczenia wekslowego:

Lp.	Dla kogo	Dotyczy	Kwota	Data wystawienia	Data zwrotu
1	Bank Spółdzielczy w Starym Sączu	zabezpieczenia udzielonej gwarancji	in blanco	2017.08.30	23.01.2019
2	Bank Spółdzielczy w Starym Sączu	zabezpieczenia udzielonej gwarancji	in blanco	2018.05.30	15.02.2020

VIII. INFORMACJE O ZMIANACH W POWIĄZANIACH ORGANIZACYJNYCH LUB KAPITAŁOWYCH BANKU Z INNYMI PODMIOTAMI

POWIĄZANIA KAPITAŁOWE

Bank Spółdzielczy w Limanowej posiada następujące udziały i akcje w innych podmiotach:

- Bank Polskiej Spółdzielczości S.A – 6 802 924,05 zł.,
- Partner Sp. z o.o. – 82 150,00 zł.,
- TUW Warszawa – 250,00 zł.,
- Spółdzielnia IPS – 2 000,00 zł.,
- BS ROZWÓJ Sp. z o.o – 22 500,00 zł.

Bank nie nabywał własnych udziałów w 2018 roku.

IX. ISTOTNE DZIAŁANIA WPŁYWAJĄCE NA WYNIKI BANKU w 2018 ROKU

Na wynik finansowy Banku w 2018 rok istotny wpływ miało:

- utworzenie nieplanowanych dodatkowych odpisów na rezerwy celowe dotyczące należności kredytowych w kwocie 4 196 tys. zł., oraz
- odpis aktualizacyjny wartości aktywów finansowych (certyfikatów TFI I FIZ AN, Subfundusz 1 I) w wysokości 305 tys. zł.

X. ISTOTNE ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ JEDNOSTKI JAKIE WYSTĄPIŁY PO DNIU BILANSOWYM, ALE PRZED ZATWIERDZENIEM SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Bank w roku 2018 został zobowiązany do opracowania Wewnętrznego Planu Naprawy na lata 2018-2021, realizacja którego powinna zapewnić uzyskanie trwałej poprawy sytuacji ekonomiczno-finansowej pozwalającej na bezpieczny rozwój Banku. Zarząd Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (SSOZ BPS) w dniu 28 lutego 2019r. podjął uchwałę w sprawie zatwierdzenia założeń „Wewnętrznego planu naprawy Banku Spółdzielczego w Limanowej na lata 2018-2021”. Podstawowe cele realizowanego Planu Naprawy to m.in.: osiągnięcie poziomu ozerwowania należności zagrożonych wynikającego z Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, poprawa jakości aktywów oraz osiągnięcie wymaganego wyposażenia kapitałowego Banku. Istotnym elementem zatwierdzonego Wewnętrznego planu naprawy było zwrotne wsparcie finansowe udzielone z Funduszu Zabezpieczającego Systemu Ochrony z przeznaczeniem na zasilenie funduszy własnych banku w wysokości 7,5 mln zł. Decyzją z dnia 9 maja Komisja Nadzoru Finansowego udzieliła Bankowi zgody na zakwalifikowanie otrzymanych środków pieniężnych na zwiększenie kapitałów własnych, co wpłynęło na poprawę wskaźników kapitałowych.

XI. INFORMACJA NA TEMAT TEGO CZY JEDNOSTKA POWODUJE LUB NIE POWODUJE ISTOTNEGO ZAGROŻENIA DLA FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Bank nie powoduje istotnych zagrożeń dla funkcjonowania środowiska naturalnego.

XII. PERSPEKTYWY ROZWOJU I PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ

Bank Spółdzielczy w Limanowej zgodnie ze Strategią działania będzie rozwijał działalność adekwatnie do posiadanych kapitałów własnych. Nadrzędnym elementem jest ich budowanie w głównej mierze poprzez generowanie zysków. Rozwój Banku będzie się opierał na prowadzeniu operacji depozytowo kredytowych. Finansowanie akcji kredytowej w dalszym ciągu będzie się opierało na solidnej i stabilnej bazie depozytowej. W perspektywie kolejnych lat Bank będzie prowadził politykę umiarkowanego i zrównoważonego rozwoju i utrzymania bezpiecznego poziomu adekwatności kapitałowej.

Biorąc pod uwagę wyniki działalności Banku w 2018 roku oraz założenia planu finansowo gospodarczego na 2019 rok, Zarząd Banku nie stwierdza przesłanek zagrażających działalności w 2019 roku. W warunkach uregulowań prawnych

związanych z kwalifikacją kapitałów regulacyjnych Banku, wyznacznikiem do rozwoju będą możliwości jego pozyskiwania.

Bank Spółdzielczy w Limanowej w planie na 2019 rok zakłada kontynuację podstawowych kierunków działań przyjętych w Strategii działania Banku. Zakłada się dalszy wzrost akcji kredytowej o około 2 % oraz zwiększenia stanu depozytów o około 1,5 % i planowany wynik finansowy na poziomie 3 456 tys. zł.

XIII. ŁAD KORPORACYJNY

Bank Spółdzielczy w Limanowej w swojej działalności stosuje określone przez KNF zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych.

XIV. INFORMACJE UJAWNIANE NA PODSTAWIE ART. 111a USTAWY PRAWO BANKOWE

Na podstawie art. 111.a ustawy Prawo Bankowe Bank w sprawozdaniu z działalności podaje:

- 1) informacje o jego działalności, w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 rozporządzenia nr 575/2013 za dany rok obrotowy – **nie dotyczy, Bank działa jedynie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i nie posiada podmiotów zależnych,**
- 2) informacje o stopie zwrotu z aktywów obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej – **wskaźnik na dzień 31.12.2018r. wynosi 0,35 %,**
- 3) informacje o zawarciu umowy, o której mowa w art. 141t ust. 1, stronach umowy, jej przedmiocie oraz kosztach, o ile działa w jednym z holdingów, o których mowa w art. 141f ust.1 – **nie dotyczy, Bank nie działa w holdingu i nie zawarł takiej umowy.**

XV. ZAKOŃCZENIE

Rok sprawozdawczy zamknął się sumą bilansową w kwocie **1 002 021 729,55 zł** oraz wynikiem finansowym – zyskiem brutto w wysokości **4 535 195,22 zł**, a po uwzględnieniu podatku dochodowego od osób prawnych zyskiem netto w kwocie **3 271 837,22 zł**.

Zgodnie z wymogami przepisów Ustawy o rachunkowości sprawozdanie finansowe za 2018 rok zostało poddane badaniu przez Związek Rewizyjny Banków Spółdzielczych w Poznaniu – firmę audytorską nr 1671 – który wyda stosowną o nim opinię.

Bank Spółdzielczy w Limanowej zamierza w dalszym ciągu podążać zgodnie z przyjętą w swojej strategii ścieżką systematycznego rozwoju.

ZARZĄD BANKU:

1. *Adam Jan Dudek* *Prezes Zarządu*

2. *Stanisław Paluch* *Wiceprezes*

3. *Waldemar Gustaw*
 Żurek *Wiceprezes*

PREZES ZARZĄDU
Banku Spółdzielczego w Limanowej
Adam Jan Dudek

WICEPREZES ZARZĄDU
Banku Spółdzielczego w Limanowej
Stanisław Paluch
WICEPREZES ZARZĄDU
Banku Spółdzielczego w Limanowej
Waldemar Żurek

**BANK SPÓŁDZIELCZY
w Limanowej**

(pieczęć firmowa)

Limanowa, dnia 07 czerwca 2019 roku